

16-9-91
6

MINISTERIE VAN DEFENSIE
Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage
Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER

- Aan: Zie verzendlijst

Uw brief Uw kenmerk

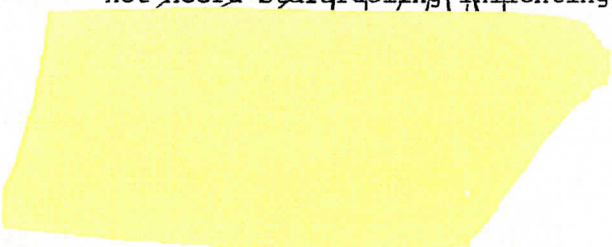
Ons nummer
DIS/91/153/4448

Datum
12 september 1991

Onderwerp
CVIN-bijdrage

1. Als bijlage bied ik U aan de MID-bijdrage ten behoeve van de CVIN-vergadering van 19 september 1991.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Het Hoofd Militaire Inlichtingendienst,
voor deze
het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070- 318 80 04

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief nr. DIS/91/153/4448 d.d. 12 september 1991

Aan:

Exemplaar nr.:

Voorzitter CVIN	1 ✓
Hoofd BVD t.a.v. [redacted]	2
Hoofd IDB	3
BuZa/DAV	4
BuZa/AMAD t.a.v. [redacted]	5
Plv. Hoofd MID/KM	6
Plv. Hoofd MID/KL	7
Plv. Hoofd MID/KLu	8
<u>Intern:</u>	
H/MID	9
HSI/MID	10
HBI/MID	11
SV/CI/MID	12
Bureau Inl/MID	13 t/m 16
MID-Archief	17

BIJLAGE behorende bij brief
nr.: DIS/91/153/4448, d.d. 12 september 1991
Exnr 1/17

CVIN-BIJDRAGE VAN DE MILITAIRE INLICHTINGEDIENST D.D. 12 september 1991

A. MILITAIRE AKTIVITEITEN/ONTWIKKELINGEN

1.(C) LANDSTRIJDKRACHTEN

a. Activiteiten Sovjet landstrijdkrachten

De oefen- en opleidingsactiviteiten van de Sovjet landstrijdkrachten in Oost-Europa konden gedurende de verslagperiode grotendeels als routinematig worden beoordeeld. Direct na de half-jaarlijkse personeelwisseling (mei/juni) kenmerkten de activiteiten zich door hun bescheiden omvang. Binnen de garnizoenen vonden op lokale oefenterreinen de basisopleidingen van nieuw ingestroomd personeel plaats. In de tweede helft van juli werd een aanvang gemaakt met de onderdeelopleidingen vooralsnog op de kleinere oefenterreinen. Eind juli - begin augustus konden, in eerste instantie vooral door artillerie-eenheden, ook activiteiten op de grotere oefenterreinen worden vastgesteld. In algemene zin vonden de oefeningen, overigens naar verwachting, op een relatief laag niveau plaats.

b. Terugtrekking Sovjet troepen uit Oost-Europa

Volgens daartoe met de regeringen van Hongarije en Tsjechoslowakije gesloten verdragen werd gedurende de verslagperiode de terugtrekking van respectievelijk de SGF en CGF voltooid. Half juni waren alle in deze landen verblijvende troepen naar de Sovjet-Unie teruggekeerd. Hoewel het overleg tussen de Sovjet-Unie en Polen over de aldaar verblijvende Sovjet strijdkrachten aanvankelijk op problemen leek te stuiten kon in de eerste helft van augustus een positieve wending worden vastgesteld. Men leek het grotendeels eens te zijn geworden over een tijdschema dat voorziet in de volledige terugkeer van Sovjet strijdkrachten uit Polen voor eind 1993. Dat ook werkelijk volgens een dergelijk schema zal worden teruggetrokken moet, na de ontwikkelingen in de Sovjet-Unie van de laatste weken, echter worden betwijfeld. Door President Gorbachev is nl. zeer onlangs opgemerkt dat de Sovjet strijdkrachten in Polen nu "zo snel mogelijk zullen worden teruggetrokken". De volledige terugtrekking van de WGF die middels een verdrag tussen de Sovjet-Unie en Duitsland was voorzien vóór eind 1994 en dit jaar duidelijk voor ligt op het schema, zal waarschijnlijk nu ook eerder kunnen worden gerealiseerd. De nieuwe Mindef Shaposnikov heeft na zijn aantreden de terugkeer van de WGF, binnen een substantieel kortere periode dan aanvankelijk gepland, aangekondigd. Het moet dan ook niet worden uitgesloten dat e.e.a. al vóór eind 1993 kan zijn gerealiseerd.

c. Relokatie HCOF Westelijke Theater (TVD West)

Gedurende de verslagperiode werd een begin gemaakt met de terugtrekking van de Staf van het HCOF in het TVD West. De opperbevelhebber, Lrgen Postnikov, heeft op 27 juni j.l. afscheid genomen van de Poolse autoriteiten. Aanwijzingen die daartoe werden verkregen doen vermoeden dat de Staf HCOF TVD West nu in de omgeving van Smolensk (westelijk deel MD Moskou) zal worden gesitueerd.

Dezerzijds wordt er vanuit gegaan dat bij een militaire doctrine, met een defensief karakter, een eventuele Staf HCOF, nadrukkelijk achterwaarts zal moeten worden geplaatst. De omgeving Smolensk lijkt aan deze eis te voldoen. In hoeverre e.e.a. consequenties zal hebben voor de rest van de HCOF/TVD structuur en in hoeverre eventueel, nu nog bestaande staven HCOF's zouden kunnen worden samengevoegd kan, zeker gezien de huidige ontwikkelingen in de Sovjet-Unie, nu nog niet worden vastgesteld.

d. Demobilisatie-order

Naar verwachting zal eind september door de Raad van Ministers van de Sovjet-Unie de halfjaarlijkse verordening worden uitgegeven die het met grootverlof sturen in de periode oktober/november 1991 van militairen uit de gelederen van de Sovjet-Unie, de Grenstroepen, de Binnenlandse troepen en de Spoorwegtroepen regelt. Tevens regelt deze verordening de opkomst van nieuwe dienstplichtige militairen in dezelfde periode.

2.(G) LUCHTSTRIJDKRACHTEN

Algemeen

De vlieg- en oefenactiviteiten van de Oosteuropese en Sovjet Luchtstrijdkrachten (LSK) in de Forward Area (FA) waren gedurende de afgelopen vier maanden routinematig en vonden over het algemeen plaats in het kader van "pilot proficiency". Er zijn geen grootschalige vlieg oefeningen gehouden. De terugtrekking van de Sovjet LSK/ Luchtverdediging (LVD) uit de FA verloopt volgens schema.

Gedurende de mislukte staatsgreep in de SU vonden de oefenactiviteiten gewoon doorgang. Alleen de Luchtmacht van de Westelijke Groep van strijdkrachten (WGF LSK) vlogen van 19-23 augustus ongeveer 30% minder sorties dan gebruikelijk. Tevens is er gedurende die dagen geen verhoging van het aantal Intelligence Collection Flights (VC's) in de FA waargenomen en de transportvluchten van en naar de FA i.v.m. terugtrekkingen vonden normaal doorgang.

Opvallend was dat er vrijwel geen verhoogde staat van paraatheid bij de WGF LSK en het LL LEGNICA was te bespeuren. In de SU zelf was dit wel het geval. Daar werd in vnl. de westelijke MD's een verhoogde "alert status" waargenomen bij m.n. de LSK/LVD strijdkrachten. Verder stonden de routine-activiteiten daar op een lager peil. Alle paraatheidsmaatregelen werden overigens na 21 augustus vrij snel weer afgebouwd. Na de mislukte coup werden er veelvuldig alarmeringen gehouden bij de Sovjet (m.n. strategische) strijdkrachten. Dit waren waarschijnlijk intensieve testen van de betreffende strijdkrachten na het opheffen van paraatheidsmaatregelen n.a.v. de coup in de SU.

3.(G) ZEESTRIJDKRACHTEN

A. ALGEMEEN

Noordvloot

In de afgelopen periode werd in de noordelijke wateren een strategische ontplooiing gehandhaafd van 4-5 SSBN's. Voor het eerst voerde een YANKEE-NOTCH SSGN, uitgerust met het SS-N-21 systeem (lange afstands kruisraket - 3000 km) een operationele patrouille uit. Binnen het vlootgebied vond standaardoefenactiviteit in het kader van onderzeebootbestrijding en luchtverdediging plaats.

Oostzee

De 12e eenheid van de UDALOY-klasse GW-jager voert thans proefvaarten uit in de Oostzee waar de zorg van de Sovjet marine zich voornamelijk richt op de problematiek van haven-faciliteiten nu de Baltische staten hun onafhankelijkheid hebben verklaard. Naar verwachting zal t.a.v. de verdediging van de buitenste grenzen een voorlopige overeenkomst worden gevonden. Twee Oostzee eenheden brachten een vlootbezoek aan Amsterdam (2-6 september) in reciprociteit voor het Nederlands vlootbezoek aan Leningrad.

Atlantische Oceaan

Lage maritieme bezettingsgraad met routine verplaatsingen en patrouilles, opvallend is dat oceanografische onderzoek volop voortgaat en kennelijk weinig onderhevig is aan bezuinigingen.

Middellandse Zee

Routinematige aanwezigheid van Sovjet eenheden met de inzet van twee onderzeeboten werd gehandhaafd. Activiteiten beperken zich tot lichte onderzeebootbestrijdings-oefeningen en het surveilleren van US Carrier-forces.

Zwarte Zee

De belangrijkste activiteit in de Zwarte Zee wordt gevormd door het continueren van het opwerkprogramma van het nieuwe vliegdekschip Adm. Kuznetsov.

Indische Oceaan

Vermoedelijk in een poging om exploitatie-kosten van de Sovjet vloot verder terug te dringen, zien we dat SOVINDRON zich uit de Indische Oceaan terugtrekt en vooralsnog ligplaats heeft gekozen bij Cam Ranh Bay (Vietnam).

Stille Oceaan

Van 14-16 augustus vond in de Stille Oceaan een Sovjet-marine oefening Demo-91 plaats.

Opmerkelijk was dat belangrijke maritieme naties welke waren uitgenodigd om de oefening bij te wonen (US/Australië/Canada/Japan) dit hebben geweigerd i.v.m. mogelijke precedent vorming (controle) t.a.v. het maritieme element bij ontwapeningsbesprekingen.

B. EINDE SOVJET-MARINE PRESENTIE IN VOORMALIG OOST-DUISSLAND

Op 15 juli is met het vertrek van twee POTI-klasse patrouillevoertuigen uit Sassnitz de marine-presentie beëindigd.

C. VOORTGANG TESTLANCERINGEN SOVJET-SLBM'S (SEA LAUNCHED BALLISTIC MISSILES)

Op 21 augustus lanceerde een DELTA-III klasse SSBN twee SS-N-18 Stingray SLBM's vanuit de zee van Okhotsk naar Cheskaya baai (NFLT). Deze lancering werd gevolgd door een SS-N-23 lancering op 30 augustus door een D-IV vanuit de Witte Zee naar de Pacific. Tot dusver heeft de Sovjet Unie in 1991 13 stuks SLBM's gelanceerd, t.o.v. 1990 een voorlopige afname met 23%.

D. NIEUW VLIEGTUIG VOOR AIRCRAFT-CARRIER ADM. KUZNETSOV ?

Drie YAK-141/Freestyle V/Stol tactical fighters zijn recent waargenomen op het Ramnskoye test center in de Sovjet Unie. De vliegtuigen, voorheen bekend als RAM-T, worden voortgestuwd door een combinatie van een direct-lift turbojet en een lichte cruise turbofan motor. Zij zijn verder uitgerust met een pulse-doppler air-intercept radar, een verbeterde vuurleiding en air-to-air wapensystemen. Naar verwachting zal de YAK-141 medio 1994 in produktie worden genomen, waarna het mogelijk wordt bestemd voor o.a. Adm. Kuznetsov.

E. ONDERZEEBOTEN

Eerder dit jaar zijn in Severodvinsk een SSN AKULA en een SSGN OSCAR II te water gelaten. Vergeleken met het topjaar 1990, toen 10 onderzeeboten te water werden gelaten, zal 1991 lager uitkomen. De verwachting is dat voor het eind van dit jaar nog een SSN AKULA, een SSN VICTOR III en drie SSK KILO's te water zullen worden gelaten.

Voor de produktie van oppervlakteenheden wordt verwezen naar Bijlage A.

MAJOR SURFACE WARSHIP PROGRAMS

Pt.No.	Name	Builder	Type	Displacement	Machinery	Stage	Date
<u>Soviet Union</u>							
-	Yuri Andropov	Baltic shipyard	missile cruiser	24,300	2 PWR nuclear reactors SHP 150,000	L	29.04.89
-	Admiral Lobov	Nikolayev North	missile cruiser	11,200	4 gas turbines COGOG SHP 120,000	L	.08.90
672	Bezboyaznenny	Zhdanov shipyard	missile destroyer	7,300	2 steam turbines SHP 110,000	Cd	.05.91
682	Bezunderzhnyy	Zhdanov shipyard	"	"	"	C	.02.91
-	Unnamed	Zhdanov shipyard	"	"	"	L	.06.90
-	Unnamed	Zhdanov Shipyard	"	"	"	L	.03.91
-	Unnamed	Zhdanov shipyard	"	"	"	LD	.09.87
-	Unnamed	Zhdanov shipyard	"	"	"	LD	.06.88
-	Unnamed	Zhdanov shipyard	"	"	"	LD	.11.88
-	Unnamed	Zhdanov shipyard	"	"	"	LD	.89
-	Unnamed	Zhdadov shipyard	"	"	"	LD	.90
-	Unnamed	Zhdanov shipyard	"	"	"	LD	.91
-	Unnamed	Zhdanov shipyard	"	"	"	LD	.91
467	Adm. Panteleyev	Yantar shipyard	missile destroyer	8,700	4 gasturbines COGOG SHP 110,000	C	.07.91
-	Unnamed	Yantar shipyard	missile destroyer	9,000	4 gasturbines COGOG	LD	.09.88
-	Unnamed	Yantar shipyard	"	"	"	LD	.06.89
712	Neustrashimyy	Yantar shipyard	missile frigate	3,800	4 gasturbines COGOG SHP 110,000	C	.01.91
-	Unnamed	Yantar shipyard	"	"	"	L	.02.91
-	Unnamed	Yantar shipyard	"	"	"	LD	.90
052	Vorovskiy	Kamysh Burun	frigate	3,600	4 gasturbines COGAG SHP 69,000	Cd	.04.91
-	Unnamed	Kamysh Burun	"	"	"	L	.08.91

Cd = commissioned C = completed L = launched LD = laid down